

EL MARQUÈS DE RISBOURG I GINESTAR

JOSEFINA BORRÀS MAIMÓ

Sòcia del CERE. Ginestar

Castelldefels (Barcelona)

CONTEXT

Aquesta nota té per objectiu donar a conèixer un document del 1725 relatiu a Ginestar (col·lecció particular). Es tracta d'una instància de Guillaume de Melun, més conegut com *marquès de Risbourg*, a la Reial Audiència amb motiu del nou nomenament de regidors a Ginestar.

El marquès de Risbourg (Brussel·les, 1660 – Barcelona, 1735) va tenir nombrosos càrrecs, d'entre els quals destaquen el de coronel del regiment de les Guàrdies Valones de Felip V, el de capità general de l'Exèrcit i Principat de Catalunya i cavaller de l'Insigne Orde del Toisó d'Or.

Destaca la seva fidelitat al rei Felip V, de la qual n'és un clar exemple un episodi molt important de la nostra història, com és l'exposició del cap del general Moragues dins una gàbia al Portal de Mar a Barcelona. La seva vídua, Magdalena Moragues, va demanar al rei, per mediació de Kinigsegg i el marquès de Pau, que despengessin el cap del seu marit. El rei va accedir-hi, però amb l'ordre que es retirés "la cabeza sin publicidad ni ruido". El marquès de Risbourg la va fer retirar, però va deixar-hi la gàbia i la inscripció del delictes. La vídua va pregar al rei, un cop més, que es retirés la gàbia i la inscripció, ja que el marquès de Risbourg es va negar a fer-ho sense el consentiment del rei. Finalment, sota l'autorització del rei es van retirar la gàbia o "escarpia de hierro" i la inscripció amb nom i delictes (Muñoz i Catà, 2005). Com a aspectes destacats dins la seva vida, destaca la formació del primer cos dels Mossos d'Esquadra així com la presidència de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, de la qual a més en creà la insígnia.

DOCUMENT DEL MARQUÈS DE RISBOURG (1725)

En el document que es publica en aquest article, es reflecteixen els nous càrrecs administratius i la nova organització política que va imposar Felip V amb els Decrets de Nova Planta. Aquests canvis van anar més enllà de la

mateixa transformació de l'estructura del govern, ja que van suposar també una alteració en l'element humà (Molas, 1980).

Aquest document tracta concretament del canvi de regidors a la població de Ginestar. La tasca de regidor (en el document, *Rexidor*) és una funció dins l'administració municipal de Castella, càrrec imposat als territoris de la Corona catalanoaragonesa amb els Decrets de Nova Planta. En principi eren vuit regidors per municipi, excepte les capitals, que formaven l'ajuntament presidits per un corregidor, figura administrativa també castellana. Els regidors normalment eren elegits per les autoritats fidels a Felip V, o bé per jurisdiccions senyorials, també controlades. Aquests càrrecs percebien un bon sou per tal d'evitar la corrupció.

Pel que fa a la Reial Audiència, a qui s'adreça aquesta instància del marquès de Risbourg, els primers antecedents d'aquesta institució els trobem a l'Audiència de Catalunya, institució d'origen medieval, dels segles XIII-XIV (Tatjer, 1987). Amb la caiguda de Barcelona el 1714, es va crear la nova Reial Audiència de Catalunya (1716) amb una estructura uniforme i més dependent del poder central. A diferència de l'anterior, aquesta nova audiència no serà només tribunal de justícia sinó que serà també element constitutiu de poder suprem a Catalunya, per la qual cosa tindrà un pes en la política i l'administració, tal com es reflecteix al llarg del segle XVIII (Pérez Samper, 1995).

Finalment, cal destacar que el govern del Principat residia en l'equilibri entre el capità general i l'Audiència; el primer era una institució personal que tenia un contacte amb el rei molt més accessible i àgil, mentre que la segona era un òrgan col·legiat que per accedir al rei havia de fer servir una maquinària administrativa molt més lenta (Pérez Samper, 1995). Aquest desavantatge va produir diverses tensions entre ambdues, ja que el capità general adquiria més poder en certs aspectes. De fet, en la primera època del regnat de Felip V, ja hi ha disputes entre el capità general, el marquès de Risbourg i l'Audiència, per tal de limitar les seves capacitats (Escartín, 1984).

BIBLIOGRAFIA

ESCARTÍN, E. (1984): "El desacord del reial acord (1716-1755) en Pedralbes". *Revista d'Història Moderna*, 4: 113-146.

MOLAS, P. (1980): "Las Audiencias Borbónicas en la Corona de Aragón". *Historia social de la Administración Española. Estudios sobre los siglos XVII y XVIII*. CSIC, Barcelona, p. 117-164.

MUÑOZ, A.; CATÀ, J. (2005): *Repressió borbònica i resistència catalana (1714-1736)*. Ed. Muñoz-Catà, Madrid, p. 364.

PÉREZ SAMPER, M.A. (1995): "La Audiencia de Cataluña en la edad moderna". *Revista de Historia Moderna*, 13-14: 51-71.

TATJER, M.T. (1987): *La Audiencia Real en la Corona de Aragón. Orígenes y primera etapa de su actuación. Siglos XIII y XIV*. Publicacions de la Universitat de Barcelona, Barcelona.

Las Lecciones actuales de la Villa de
Quetzaltenango no han prosperado y al fin
memoriales y peticiones en forma
sobre este particular me aseguran
que en cantidad de personas que
dejan de concurrir a las lecciones
por falta de dinero que se les
paga para el transporte de la
carreta que los lleva a la escuela
de la Villa de Quetzaltenango
y para el transporte de la carreta
que los lleva a la escuela de la Villa
de Quetzaltenango.

Nombrar por primer Secretario á D.
 Juan José de Acuña, segundo D.
 Lorenzo, y tercero Joseph Toribio.
 uyendo á Joseph de, Joseph de
 Luis Enrique Domenech, y Pa.
 Cap.^l. y quárto de elos o por
 de los, para que de esta suma se
 pague al que sea en el Libro en
 que fueren alcanzados en sus quenta
 les elobranos, aplicados á los
 pascuas, solo que haga particion
 en cargo de Real Hacienda.
 D. Pedro de M.
 I. Mayor de Real
 de Real Hacienda de Lima.

Fig. 1. Instància de Guillaume de Melun, més conegut com marquès de Risbourg, a la Reial Audiència amb motiu del nou nomenament de regidors a Ginestar, 28 de juny de 1725.

ANNEX: TRANSCRIPCIÓ DEL DOCUMENT

Los Rexidores actuales dela Villa de Ginestar me san presentado [...] adjunto memorial; haviendome ynformado sobre su contenido se me asegura sexciexto quanto representan y considerando que es ymportante evitar el daño que seme-
da por evidentte. Passo esta ynstancia ala Real Audiencia para que respectto
deno estar [...] de Despacho de Rexidores dela villa de Ginestar para este año,
la tenga presente como el que combiene nombrar por primer Rexidor a Ins.
Bautista Navarro, segundo Bautista Borrás y tercero Joseph Tora, sustituyendo
a Joseph Pol, Joseph Borrás Eduardo Domenech y Ramon Caprí, sí estubiexen
elixidos oparte dellos, para que de esta forma [...] efectto el cobro desas mil
Libras en que fueron alcanzados en sus quantas los Rexidores, antezesores alos
[...]plicanttes, sobre que hago particular encargo ala Real Audiencia. [...]

28 de Junio de 1725

El Marques de Risbourq

Ala Real Audiencia [...]